

Norrlandsoperan

Verksamhetsplan 2023

Baserat på bolagsordning, ägardirektiv från Region Västerbotten och Umeå kommun, Region Västerbottens Kulturplan med regionalt musik- och dansuppdrag samt Norrlandsoperans Vision & mål (se bilaga) ges härmed direktiv för bolagets konstnärliga verksamheter för kalenderåret 2023. I verksamhetsplanen ingår även riktade uppdrag till bolagets andra avdelningar. Varje avdelning ges även i uppdrag att upprätta en detaljerad måluppfyllnadsplan (se bilaga) för 2023 till senast 30 oktober 2022 som ska följas upp i samband med tertial- och årsredovisningar. Uppföljning av verksamhetsplanen kommer även ske i samband med Norrlandsoperans styrelses möten. Verksamhetsuppdrag, budget och specificerade produktionsvolymerna för 2023 för bolagets konstnärliga verksamheter meddelas senast 15 februari 2022.

Verksamhetsplan för 2023 gäller under förutsättning att verksamhetsbudgeten för hela Norrlandsoperan tilldelas enligt budgetprognos med uppräknings av ägaranslag och statliga bidrag i enlighet med budgetäskandet.

Vision

Norrlandsoperans vision är:
"Norrlandsoperan – Sveriges ledande spelplats för nyskapande scenkonst"

Mål

Norrlandsoperans fem övergripande mål - som tar sin utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv och regionens kulturplan - ska genomsyra all verksamhet i företaget och är fastställda av styrelsen 17 september 2021.

- Norrlandsoperan ska vara ett nyskapande och modigt scenkonsthus som speglar samtiden och påverkar framtiden.
- Norrlandsoperan ska verka i ett lokalt, regionalt, nationellt och internationellt sammanhang och verksamheten ska kännetecknas av en mycket hög konstnärlig kvalitet.
- Norrlandsoperan ska öka och bredda publiken samt utveckla det digitala erbjudandet.
- Norrlandsoperans verksamhet ska präglas av attraktionskraft, tillgänglighet, jämställdhet, mångfald och hållbarhet utifrån det öppna demokratiska samhällets värderingar.
- Norrlandsoperan ska prioritera och utveckla verksamheten för barn och unga.

Värdegrund & programarbete

All verksamhet vid Norrlandsoperan ska präglas av attraktionskraft, tillgänglighet, jämställdhet, mångfald och hållbarhet utifrån det öppna demokratiska samhällets värderingar. Under 2023 kommer HR vid Norrlandsoperan utarbeta en mångfaldsstrategi som kan appliceras på alla verksamheter så att tydliga och mätbara mångfaldsmål finns till 2024. För att Norrlandsoperan ska fortsätta vara relevant i vårt moderna och demokratiska samhälle måste mångfalden på och bakom scenerna öka för att bättre kunna spegla samhället och få in nya kompetenser och perspektiv i verksamheterna.

Barn och unga samt FN:s barnkonvention

Norrlandsoperan har ett brett uppdrag och en publik som spänner över alla åldrar i hela Region Västerbotten. Norrlandsoperan ska presentera en jämlik, varierad, tillgänglig och hållbar verksamhet som återspeglar den kulturella mångfalden som finns i Västerbotten. Den prioriterade målgruppen för hela verksamheten är barn och unga. Fokus ska ligga på det egna skapandet och pedagogiska insatser. Barnets rättigheter ska alltid beaktas vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i produktioner som rör eller är riktade till barn i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter som är svensk lag sedan 1 januari 2020.

Det regionala uppdraget

Samverkan och samarbeten är en förutsättning för Norrlandsoperans verksamhet och måluppfyllelse. Norrlandsoperan ska arbeta med ett brett spektrum av kulturaktörer i regionen och i norra Sverige. Det interna arbetet och koordineringen av Norrlandsoperans regionala verksamhet med fokus på barn och unga bör utvecklas, förstärkas och på ett tydligare sätt synliggöras i extern kommunikation under 2023. Det regionala uppdraget med målgruppsfokus på barn och unga ska samordnas och strategiskt utvecklas för att säkerställa att Norrlandsoperans verksamhet når ut i hela regionen. Fokus ska förutom målgruppen barn och unga ligga på att främja återväxten av unga arrangörer, samverka och samarbeta med andra aktörer, vidareutveckla turnéstrukturer, ta fram egna nyskapande konsertproduktioner och koncept som även inbegriper digitalt utbud i syfte att öka tillgängligheten. Samarbetet med *Norrlands nätverk för musikteater och dans (NMD)*, *Danscentrum norr* samt *Musik i norr* ska utvecklas och fördjupas.

Norrlandsoperans nationella och internationella profil

Norrlandsoperan ska under 2023 fortsätta stärka sin internationella profil som Sveriges ledande spelplats för den nyskapande scenkonst genom samproduktioner och samarbetsprojekt med andra internationella opera- och scenkonsthus men även genom turnéer, nätverksbyggande och kommunikation. Norrlandsoperan ska vara synlig, ha en tydlig närvaro på både nationella och internationella plattformar och i nationella och internationella nätverk och branschtidskrifter. Att stärka den internationella profilen inbegriper även en utvecklad omvärldsbevakning inom inte bara konstnärliga frågor utan även inom områden som teknik, scenproduktion, kommunikation och marknad. Aktivt nätverksarbete är grundläggande för hållbara framtida samarbeten och långsiktig utveckling av scenkonsten.

Samarbeten och extern finansiering

Alla verksamheter ska prioritera och initiera samarbeten och samproduktioner med andra aktörer (scenkonsthus, näringsliv och vetenskap) som bidrar till ett mer hållbart producerande och turnerande. Verksamheterna ska prioritera och initiera samarbeten och samproduktioner och som en integrerad del av verksamheten söka extern medfinansiering.

Större ansökningar som exempelvis EU-projekt och regionalt utvecklingsstöd måste alltid förankras hos verkställande direktör och hos konstnärlig ledning för att undvika konkurrens mellan ansökningar.

Publikarbete och pedagogiska insatser

Riktade pedagogiska insatser och strategiskt publikarbete kompletterar all konstnärlig verksamhet. Under 2023 ska fokus läggas på tillgänglighet för prioriterade målgrupper genom exempelvis pedagogiska aktiviteter, workshops och medskapande projekt samt handledningsmaterial till skolor och arrangörer som kan tillgängliggöras även digitalt. Det pedagogiska arbetet ska ske i samarbete med andra kulturinstitutioner och kulturskapare i regionen ska involveras i arbetet.

Digitalisering

Digitaliseringen ökar tillgängligheten, profilerar Norrlandsoperans utbud och möjliggör att nå fler invånare i regionen. Norrlandsoperan ska under 2023 fortsätta utveckla det digitala erbjudandet till publiken och de konstnärliga avdelningarna ska under 2023 ha integrerat digitalisering i sina ordinarie verksamheter och arbeta utifrån Norrlandsoperans digitala strategi som togs fram under 2021. Kommunikation- och försäljningsavdelningen ska under 2023 ha ökad fokus på marknadsföring av det digitala utbudet och på Norrlandsoperans digitala salong NO play.

Hållbarhet

Norrlandsoperan ska sträva efter en hållbar verksamhet i alla delar av verksamheten, vilket innefattar allt från arbetsmiljö till ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Under 2023 ska dans- och operaverksamheterna som ett första steg mot ett övergripande hållbarhetsarbete på Norrlandsoperan genomföra produktioner utifrån ett hållbarhetsperspektiv (Theatre Green Book, Svanen etc) genom hela produktionen för att minska klimatpåverkan. Norrlandsoperan ska under 2023 arbeta för att ge medarbetarna utbildning i miljökunskap och hållbarhetsarbete.

Forskning och utveckling

Norrlandsoperan ska verka för att utveckla och förnya scenkonsten. De konstnärliga verksamheterna på Norrlandsoperan ska avsätta medel ur sin budget till forskning och utveckling med syfte att öka kunskapsmängden och hitta nya tillämpningar inom sina konstnärliga verksamheter genom kreativt och systematiskt arbete. De konstnärliga verksamheterna ska under 2023 ta fram en FoU-plan för projekt och koncept som man vill arbeta med. Norrlandsoperans FoU-projekt bör i största möjliga mån ske i samarbete med konstnärer, näringsliv och med universitet och högskolor.

Opera

Operaavdelningen ska under 2023 genomföra produktioner för stora scenen samt produktioner i andra format. Några av produktionerna ska ha fokus på målgruppen barn och unga samt på ökad turnévänlighet (både i egen regi och som samarbete inom NMD) för att kunna framföras på fler spelplatser i regionen och i norra Sverige. Gästspel på Sara Kulturhus i Skellefteå ska prioriteras och utvecklas och gästspel av Piteå Kammaropera är prioriterat inom ramen för samarbetet inom NMD.

De större operaproduktionerna ska digitaliseras och erbjudas den internationella plattformen OperaVision samt Norrlandsoperans digitala salong NO Play.

Produktioner som initieras under 2023 ska utgå från Norrlandsoperans vision att vara den ledande spelplatsen för nyskapande scenkonst och kan både innehålla bredare som mer utmanande repertoar. Produktioner som initieras under 2023 får gärna involvera ny teknologi. Musikaliskt fokus ska ligga på 1900- och 2000-talet samt nyskrivet och produktionerna ska beakta mångfald- och genusperspektivet.

Under 2023 ska internationella gästspel och samproduktioner initieras för kommande säsonger.

Under hösten 2023 ska pilotprojekt genomföras med internationell sångarakademi.

Under 2023 ska operaavdelningen genomföra sin första produktion utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Det pedagogiska arbetet för barn och unga ska utvecklas på operavdelningen, bland annat genom samordning och samverkan med andra avdelningar inom ramen för det regionala uppdraget. Publik- och arrangörsarbete med t ex bussbidrag bör fortsätta och om möjligt utvecklas. Ett annat prioriterat område är Norrlandsoperans kontinuerliga arbete med barnkören under professionell ledning.

Operaavdelningen ska under 2023 aktivt samarbeta med andra konstnärliga verksamheter inom Norrlandsoperan. Norrlandsoperans barnkör ska under 2023 vara delaktiga i orkesterprojekt. Operaavdelningens repetitör och operasångare ska under 2023 även medverka vid orkesterproduktioner.

Den totala beläggningsgraden i salongerna för operan ska under 2023 uppgå till minst: 80%

Övriga fokusområden för operaavdelningen:

- Vara en aktiv partner i internationella nätverket *Opera Europa*.
- Operachefen ska arbeta strategiskt och aktivt med extern finansiering, samproduktion och samverkan för möjliggörande av exempelvis fler framtida beställningsverk.
- Fortsatt publikarbete med mindre projekt ex samarbeten med restaurang Elektra samt utveckla lokala och regionala samarbeten för att bredda möjligheter att nå ut till nya prioriterade målgrupper t ex samarbete med *Musikalakademin Strömbäck*.

Musik

Norrlandsoperans symfoniorkester ska under 2023 presentera egna konsertproduktioner och konserterna ska där det går och är ekonomiskt motiverat dubbleras. Minst två av dessa konsertproduktioner ska vara av evenemangskaraktär för en bredare publik och minst dubbleras. Några orkesterkonserter skall kombineras med konserter för skolor och/eller annan pedagogisk aktivitet i de kommuner symfoniorkestern eller delar av symfoniorkestern besöker i sin turnéverksamhet.

Kalenderåret 2023 ska programmässigt fokus ligga på 1900- och 2000-talets musik med ett tydligt genusperspektiv där minst 45% av musiken (hösten 2023) är skriven av kvinnliga tonsättare, vilket är en ökning från 40%-målet i 2022 verksamhetsplan. Ansvarig för orkesterns programläggning (repertoar, dirigenter, solister) är förste gästdirigent Ville Matvejeff i dialog med verkställande direktör och orkesterns programråd.

Under 2023 ska ny orkestermusik (två beställningar) samt kammarmusik (två beställningar) beställas av Norrlandsoperan där beställningarna gärna får involvera ny teknologi. Genusperspektivet ska alltid beaktas och 50% av kompositionsbeställningarna ska gå till kvinnliga tonsättare. Orkesterbeställningarna beslutas av programansvarig för orkestern i samråd med verkställande direktör.

Under 2023 ska några av orkesterkonserterna och musikproduktionerna digitaliseras och erbjudas den digitala salongen NO play för on-demand.

Orkestern ska under 2023 medverka vid aktuella operaproduktioner samt minst ett dansprojekt. Norrlandsoperans barnkör ska vara delaktig i minst ett orkesterprojekt per år.

Orkestern, hel eller i mindre grupperingar, ska turnera i länet med minst tre produktioner. Minst två egna produktioner av dessa ska riktas mot barn och unga.

Norrlandsoperans musikstipendium ska delas ut 2023 för att uppmuntra musicerande ungdomar som bor i regionen.

Musik- och orkesteravdelningen ska under 2023 fortsätta vara en aktör i *Nationellt centrum för musiktalanger*. Nätverket *Musik i Norr* där de regionala musikorganisationerna i de fyra nordligaste regionerna samarbetar vad avser turnéutbyte samt utveckling av nya konsertformer ska fortsätta under förutsättning att extern finansiering finns.

Musikavdelningen ska under 2023 fortsätta arbetet med att programmässigt utveckla och bredda repertoaren för sina produktioner så att den följer Norrlandsoperans vision och strategi att vara nyskapande. Vidare ska avdelningen fortsätta arbeta med pedagogiska och medskapande aktiviteter för barn och unga i regionen. Turnéer ska kompletteras t ex med workshops eller samspelsaktiviteter. Nya samarbeten i regionen och stöd till nya unga arrangörer ska prioriteras i såväl planering som publikarbete.

Musikavdelningen ges i uppdrag att genomföra produktioner med fria musikaktörer för turnéverksamhet i regionen. 60% av utbudet ska riktas till barn och ungdom. Utövare från regionen ska involveras i musikavdelningens produktioner. Samarbeten ska ske inom ramen för bl.a. *MOTILI* och *Musik i Norr*.

Musik- och orkesteravdelningen ska under 2023 aktivt samarbeta med andra konstnärliga verksamheter inom Norrlandsoperan.

Den totala beläggningsgraden i salongerna för orkesterkonserterna ska under 2023 uppgå till minst: 80%

Den totala beläggningsgraden i salongerna för musikproduktionerna ska under 2023 uppgå till minst: 50%

Övriga fokusområden för musik- och orkesteravdelningen:

- Orkesteravdelningen ska under 2023 fortsätta arbetet för framtida orkesterturnéer, inspelningsprojekt för fonogram samt internationella samarbeten.
- Musik- och orkesterchefen ska aktivt arbeta för extern finansiering och samproduktioner av beställningsverk och andra projekt.
- Musik- och orkesterchefen ska tillsammans med programansvarig för orkestern och orkesterns programråd fortsätta processen med att finna kandidater till chefsdirigent för Norrlandsoperans symfoniorkester.
- Orkesteravdelningen ska under 2023 fortsätta att metodiskt arbeta med rekrytering av musiker till orkestern för att kunna besätta de vakanta tjänsterna.
- Symfoniorkestern ska fokusera på utveckling av pedagogiska projekt, med ex samspelskonserter tillsammans med bl. a musik- och kulturskolor samt särskolor i regionen.

Dans

Dansavdelningen ska 2023 genomföra dansprojekt och gästspel varav minst sex egen- eller samproducerade produktioner. I samband med samproduktioner ska det vid minst fyra tillfällen även genomföras residensverksamhet, antingen i Norrlandsoperans lokaler eller i regionen. Några av dansavdelningens produktioner ska framföras på Norrlandsoperans Stora scen under 2023. Gästspel av Norrdans är prioriterade inom ramen för samarbetet inom *NMD* och minst två produktioner av *Norrdans* ska presenteras vid Norrlandsoperan.

Under 2023 ska dansavdelningen genomföra sin första egna produktion utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

I regionen ska minst sex projekt turnera. Av dessa produktioner/projekt ska minst fyra vara riktade till barn och ungdom, varav en blir en samproduktion med större fokus på medskapande i en interaktiv dansföreställning för barn och vuxna. Samarbeten i regionen sker i nära dialog med *Dans i Västerbotten (DiV)*.

Lokala, regionala, nationella som internationella samarbeten är en förutsättning för hållbara samproduktioner och är ett värdefullt komplement till publikarbete. Danskunskapande samt processinriktade pedagogiska insatser och aktiviteter med fokus på publikutveckling är prioriterade insatser i dansavdelningens arbete under 2023.

Danskunskapande möten ska arrangeras mellan danskonstnärer och publik, såväl i workshops, community projekt, öppna repetitioner som samtal.

Lokala samarbeten och samarrangemang med föreningar ska initieras och utvecklas t ex kring social dans inom serien *Dansbaren*, men också med andra aktörer som *Umeå universitet*, *Midgårdskolan*, *Umeå Teaterförening*, *Vän i Umeå* mfl.

Norrlandsoperan ska fortsätta att vara en engagerad part Dansnät Sverige. Dessutom ska internationella nätverk som IETM och EDN samt kontakter till olika nordiska samarbetspartner utvecklas för utbyten och programarbete.

Up North – HipHop-satsningen för ungdomar ska fortsätta arrangeras 2023 med ett anpassat upplägg utifrån befintliga ramar med föreställningar, battle, workshopverksamhet och community främjande insatser.

Under juni 2023 kommer *Rail2Dance* – ett projekt med interaktiva dansencounters och performance arrangeras på plaster för mobilitet (järnvägsstationer, busshållplatser) och även inbegripa workshops utomhus i Umeå. *Rail2Dance* är ett projekt som delfinansieras av Europeiska Unionen.

Under 2022 ska ett mindre antal dansproduktioner/projekt digitaliseras och erbjudas publiken via digitala salongen NO play. Det digitala dans- och performanceutbudet kommer ha huvudfokus på danskunskapande aktiviteter i mindre skala. Dansavdelningen har under 2023 även ett samarbete med konstnären Robin Jonsson som inbegriper Artificiell Intelligens och Virtual Reality.

Under 2023 arrangera performanceprojektet Re-think (som startades 2021).

Norrlandsoperan ska fortsätta att vara en engagerad part *Dansnät Sverige*. Dessutom ska internationella nätverk som *International Network for Contemporary Performing Arts* och *European Dancehouse Network* samt kontakter till olika nordiska samarbetspartner utvecklas för utbyten och programarbete.

Norrlandsoperan är huvudman för den regionala danskonsulentverksamheten Dans i Västerbotten och verksamheten ingår i Norrlandsoperans dansavdelning. Dans i Västerbotten ska under 2023 fortsätta verka för att dans ges en större plats i invånarnas vardag med fokus på barn och unga samt öka kunskapen om danskonsten i regionen, vara ett stöd för dem som yrkesmässigt eller på fritiden vill arbeta med och för dansen samt bidra till att stärka dansens ställning. Utvecklingsområden för *Dans i Västerbotten* är: 1. att främja kulturell digitalisering inom dansområdet 2. att vara ett stöd för unga arrangörer och främja återväxten i arrangörsledet samt 3. främja barn- och ungdomsverksamhet som stimulerar eget skapande samt bidrar till återväxt i dansyrket.

Dansavdelningen ska under 2023 aktivt verka för ett utökat samarbete med andra konstnärliga verksamheter inom Norrlandsoperan. En gång per år ska ett större samarbete mellan dans- och musikavdelningen genomföras.

Den totala beläggningsgraden för dansen ska under 2023 uppgå till minst: 80%

Övriga fokusområden för dansavdelningen:

- Tillsammans med konstansvarig för Vita kuben föra samtal med externa aktörer om framtida samarbeten och projekt inom ramen för samtidskonst och performance.
- Danschefen ska fortsätta arbeta strategiskt och aktivt med extern finansiering, samproduktion och samverkan.

Konst

Vita Kuben är Norrlandsoperans rum för samtida konst och Vita Kuben och verksamheten ska under året genomföra maximalt sex utställningar eller motsvarande. Huvudfokus ligger på samtiden med ljud-, video- och performancekonst av lokala, regionala, nationella och internationella konstnärer. Installationer och en del av den pedagogiska verksamheten genomförs i samarbete med konstenheten Umeå Kultur.

Vita Kuben är en del av IASPIS i Umeå, Konstnärsnämndens internationella residensprogram för bild- och formkonstnärer.

Övriga fokusområden för Vita kuben:

- Fortsätta det nära samarbete med dansavdelningen och utveckla samarbetet under 2023 med de andra konstnärliga avdelningarna.
- Ha en nära dialog med restaurang Elektra för samverkan och samarbeten under 2023.

Särskilda satsningar

Planering för internationell scenkonstfestival 2024

De konstnärliga verksamhetscheferna ska tillsammans med verkställande direktör och projektledare leda arbetet under 2023 för kommande internationell scenkonstfestival våren 2024 när Norrlandsoperan fyller 50 år.

Årets kulturkommun – 2022/2023 och 2023/2024

De största regionala kulturinstitutioner Norrlandsoperan, Västerbottens museum och Västerbottensteatern utser gemensamt Årets Kulturkommun i Västerbotten. Upplägget är lika mycket ett vinnande koncept för det lokala föreningslivet, befolkningen, kommunala kulturtjänstemän och näringsliv som för kulturinstitutionerna som har i sina uppdrag att verka regionalt och lyfta kulturen. Årets kulturkommun är en prioriterad satsning där invånare ska få tillgång till ett högkvalitativt kulturutbud och Norrlandsoperan ska etablera nya samarbeten. Utöver föreställningar och konsert erbjuds det pedagogiska aktiviteter för unga och vuxna samt insatser som utvecklar arrangörs- kompetens hos lokala samarbetspartners.

Samarbeten med restaurang Elektra

Publikaktiviteter i samarbete med restaurang Elektra som t ex klubbkvällar, föreläsningar, mindre konserter eller afterwork program ska fortsätta under 2023 och minst tre aktiviteter/avdelning (opera, musik- och orkester, dans) ska arrangeras under året.

Riktade uppdrag till övriga avdelningar vid Norrlandsoperan

Riktade uppdrag till Ekonomi:

- Under 2023 tillsammans med IT-ansvarig fortsätta arbetet med upphandling och implementering av nytt ekonomisystem vid Norrlandsoperan.
- Fortsätta utveckla och förbättra budgetarbete på de olika avdelningarna (sker i dialog med verkställande direktör) för att säkerställa bättre ekonomisk kontroll och styrning av verksamheterna.

Riktade uppdrag till Fastighet & teknik:

- Teknik- och fastighetschef ska tillsammans med operachef och danschef leda försöket att hållbarhetscertifiera opera och dansproduktioner (två st) med utgångspunkt i bl a *Theatre Green Book*.
- Under 2023 tillsammans med VD och planeringsansvarig kontinuerligt följa upp produktionsvolymerna för de konstnärliga verksamheterna.

Riktade uppdrag till HR:

- Ta fram en mångfaldsstrategi med mätbara mål för Norrlandsoperan.
- Upphandla ny medarbetarundersökning.
- Ta fram ny mall för resultat- och utvecklingssamtal (efter dialog med samtliga chefer).
- Planera och genomföra utbildningar i hållbarhet och miljökunskap för medarbetare som arbetar med opera, dans, scenteknik och tillverkning (efter dialog med berörda chefer).

Riktade uppdrag till Kommunikation & försäljning:

- Kommunikativt lyfta det regionala uppdraget samt Norrlandsoperans verksamhet för barn och unga.
- Fortsatt synlighet och närvaro i nationella och internationella tidsskrifter
- Fortsatt fokus på Norrlandsoperans digitala salong NO Play.

Övriga uppdrag som inbegriper samtliga avdelningar vid Norrlandsoperan

- Revidera Norrlandsoperans dokumenthanteringsplan och därmed genomföra en översyn av tillhörande administrativa rutiner
- Under 2023 ska en översyn av Norrlandsoperans organisation genomföras (*not: tillägg av Norrlandsoperans styrelse 220923*)